

Finansdepartementets tallfesting av Norges nasjonalformue

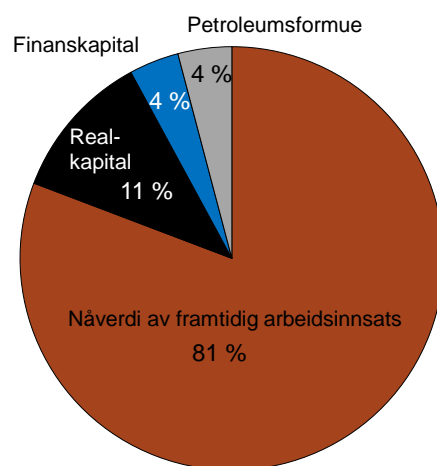
Underdirektør Kyrre Stensnes

Oslo, 31. mars 2014

1

Netto nasjonalformue per innbygger

Fra Perspektivmeldingen 2013

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

2

Budskap: arbeidskraften er vår viktigste ressurs

også påvirke olje- og gassprisene framover. Utviklingen i disse prisene har stor betydning både for aktiviteten i petroleumsvirksomheten og for landets og statens inntekter.

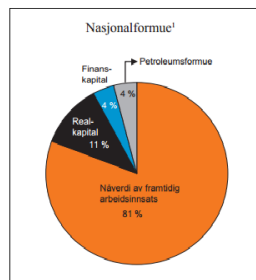
Samtidig får avkastningen i internasjonale kapitalmarkeder økende betydning for vårt inntektsnivå etter hvert som pensjonsfondet vokser. For å redusere samlet risiko er fondets investeringer spredt på ulike aktivklasser og et bredt utvalg av land, sektorer og selskaper. Vi må likevel være forberedt på at avkastningen av investeringene vil kunne svinge mye også framover.

Sentrale utviklingstrekk i internasjonal økonomi drøftes nærmere i kapittel 2.

1.2.2 Velstand krever god ressursbruk og høy produktivitet

Selv om verdien av pensjonsfondet og de gjenværende petroleumsreservene er stor, er disse to størrelsene beskjedne sammenliknet med inntektene som skapes i fastlandsøkonomien. Virksomheten i fastlandsøkonomien er hovedgrunnlaget for produksjon, sysselsetting og inntekt. Vår nasjonalformue består først og fremst av verdien av det arbeidet vi utfører – i dag og i fremtiden, jf. figur 1.2.

Yrkesdeltakelsen er høy i Norge sammenliknet med andre land, særlig blant kvinner og eldre arbeidstakere. Samtidig står mange utenfor arbeidslivet som følge av nedsatt arbeidsevne. Flere av disse kan ha evne og vilje til fortsatt arbeidsinnsats, dersom det blir lagt til rette for det. Også god integrering av innvandrere i

Figur 1.2 Netto nasjonalformue per innbygger, 2011. Prosent

¹ Petroleumformuen er beregnet som nåverdien av framtidig grunnrente per innbygger. Se ellers vedlegg 1. Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

tere fritid framfor jobb. Hvis de styrkede insentivene til arbeid slår ut i økt arbeidstilbud, vil det gi et betydelig løft i disponibel realinntekt. Arbeidsinnsatsen kan også bli trukket opp ved at flere trekkes inn i arbeidsstyrken. Arbeidsgivere har en nøkkelrolle i arbeidet for

Aktuelt tema for utvalget

- Tar sikte på å legge fram nye beregninger i Nasjonalbudsjettet 2015.
- Ønsker innspill for å kunne beregne bedre.
- Debatt om vektlegging og metode.

Hva er en nasjonalformue?

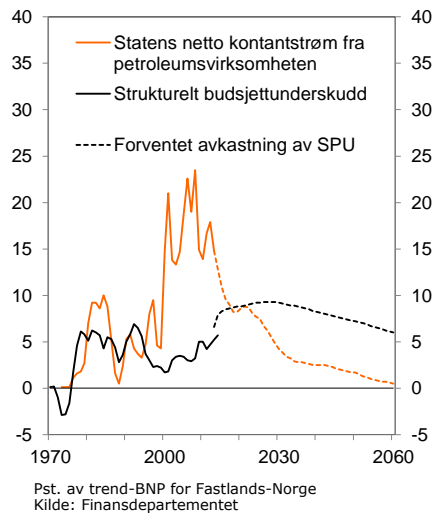
- Beholdningen av størrelser som gir framtidig velstand
- Måles per innbygger
- To innfallsvinkler til temaet i faglitteraturen:
  - måle økonomisk formue
  - vurdere om utviklingen er bærekraftig
- Mange størrelser er vanskelige å tallfeste
- FIN legger vekt på kildene til framtidig inntekt

FINs beregninger av nasjonalformuen

- 1970- Tidlig klart at inntektene fra olje og gass måtte ses i et formuesperspektiv.
- 1990: Statens petroleumsfond opprettet.
- 1993: Første anslag på Norges nasjonalformue.
- 1997: Humankapital tatt inn i beregningene.
- Presenteres jevnlig i nasjonalbudsjett og perspektivmeldinger basert på FINs langsiktige makroøkonomiske framskrivninger.
- Nyttig budskap for vekslende finansministre.

Oljeformuen må forvaltes klokt

- Bruken av oljeinntekter må skilles fra opptjeningen av dem
- For rask innfasing kan gi hollandsk syke
- Lett å glemme fastlandsøkonomien

Finansformue og realkapital

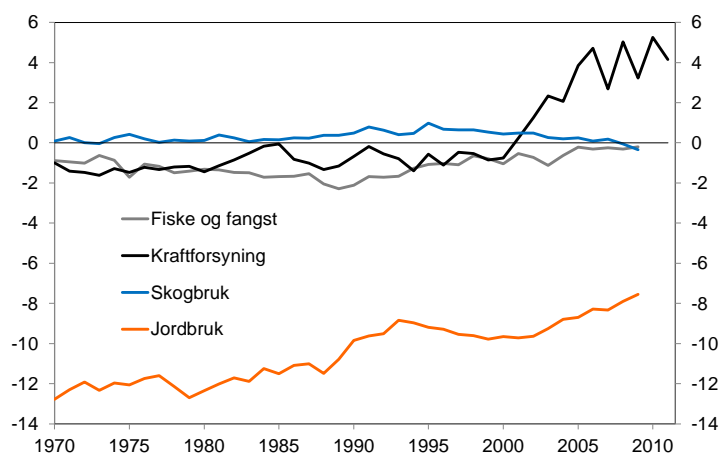
- . Følger av nasjonalregnskapet.
- . Finansformuen er lik netto fordringer overfor utlandet, herunder Statens pensjonsfond utland.
- . Deles på antall innbyggere i utgangsåret.

Petroleumsformue – anslås som...

- Nåverdien av framtidig grunnrente fra olje og gass.
- Årlig netto kontantstrøm bygger på anslag for produksjon, utvinningskostnader, petroleumspriser.
- Normalavkastning på kapital (7 pst.) trekkes fra og halvparten av lønnskostnadene legges til.
- Omregnes til faste priser, deles på antall innbyggere og neddiskonteres med en rente på 4 pst.
- SSB: høyere anslag på grunnrenten bl.a. som følge av lavere kostnader og lavere normalavkastning

Fornybare ressurser gir lite grunnrente

Grunnrente fra utvalgte næringer. Faste 2010-kroner per innbygger

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

Humankapital - tilnærming

- Tre tilnærminger i faglitteraturen for å tallfeste humankapitalen, valg må tilpasses data og formål:
  - indikatorer for kvalitet
  - kostnader ved å investere i utdanning
  - inntekter fra humankapitalen
- Inntektsmetoden gir best grunnlag for sammenlikning med størrelsene i nasjonalregnskapet
- Nåverdien av framtidige inntekter brukes av både FIN og SSB

Humankapital – anslås som...

FIN

Arbeidsinntekter = arbeidstimer per innbygger * lønnskostnadene per time i Fastlands-Norge.

Produktivitetsvekst på om lag 1¾ pst. fram til 2100.

Omfatter nålevende og etterkommere.

Diskontering med 4 pst.

Anslås til 81 pst. av nasjonalformuen.

SSB

Avkastning av humankapitalen = netto nasjonalinntekt i grunnlagsåret – grunnrente – kapitalavkastning – netto formuesinntekt fra utlandet.

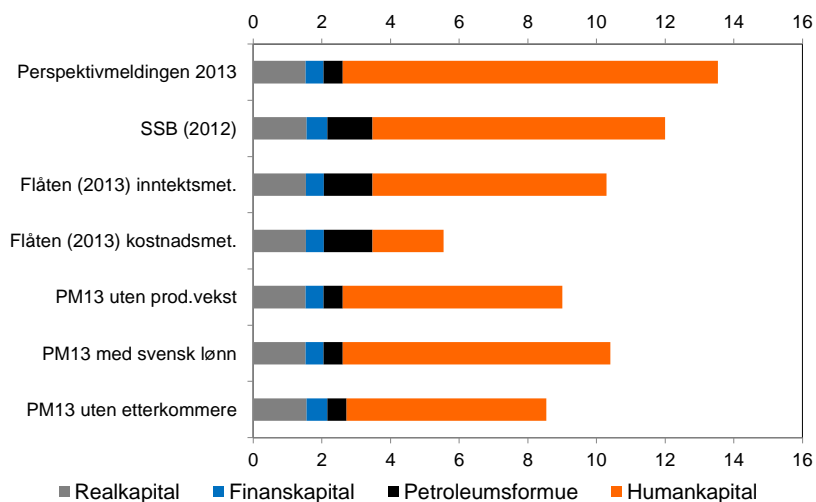
Uendret avkastning.

Omfatter nålevende og etterkommere.

Diskontering med 4 pst.

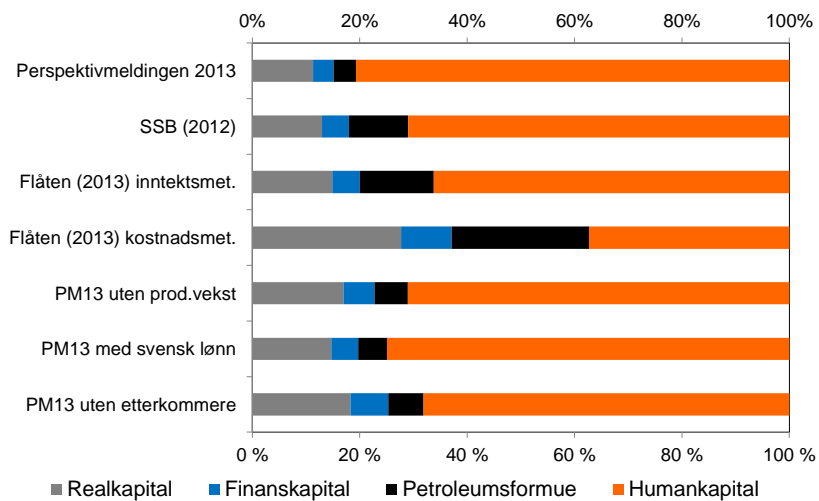
Anslås til 71 pst. av nasjonalformuen.

Nasjonalformuen – mill. kr. per innbygger

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Flåten (2013) og Finansdepartementet. Alle tall og for 2011.

Nasjonalformuen – prosentandeler

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Flåten (2013) og Finansdepartementet. Alle tall for 2011.

Spørsmål til diskusjon

- Tjener beregningene formålet - å sette inntektene fra olje og gass i et formuesperspektiv?
- Legges beregningene fram på en hensiktsmessig måte i publikasjoner og presentasjoner fra FIN?
- Hvordan kan vi best beregne humankapitalen slik av vi bl.a. tar høyde for ressursrente?
- Bør alle delene av formuen rendyrkes som inntekter som fordeles på dagens innbyggere?
- Er det behov for å utvide analysene, for eksempel med følsomhetsberegninger?